

LIETUVOS SVEIKATOS
MOKSLŲ UNIVERSITETAS

Nr. 41 (1991)

LSMU IR LSMU LIGONINĖS KAUNO KLINIKŲ SAVAITRAŠTIS. 2013 M. GRUODŽIO 6 D.

ISSN 1648-620X

avevita

Susitikimo dalyviai.

Autorės nuotr.

KREPŠININKAS ARVYDAS SABONIS: „SPORTAS IR MEDIKAI – GERIAUSI DRAUGAI“

Lina Pankratjevaitė

Grudžio 2-ąją Kauno klinikose lankėsi garbingi svečiai iš Lietuvos krepšinio federacijos (LKF). Susitikime dalyvavo Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės KK generalinis direktorius prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius, LSMU rektorius prof. habil. dr. Remigijus Žaliūnas, LKF vadovas Arvydas Sabonis ir LKF garbės prezidentas Vladas Garastas, LKF generalinis sekretorius Mindaugas Špokas bei Lietuvos vyrų krepšinio rinktinės gydytojai Vytenis Trumpickas ir prof. Rimtautas Gudas. Krepšinio federacijos atstovai išreiškė didžiulę padėką medikams, be kurių pagalbos sportininkams būtų sunku pasiekti didžiulių laimėjimų. „Sportas ir medikai – geriausi draugai“, – teigė legendinis krepšininkas A. Sabonis.

Kaip padėką gydytojams už indėlį į sportininkų pergalės jie įteikė išskirtinę dovaną: Lietuvos krepšinininkų 2013 m. Europos krepšinio čempionate laimėtų sidabro medalių kopijas. Susitikimo metu pasidžiaugta ne tik tvirta Kauno medikų ir sportininkų draugyste, bet ir aptartos ateities bendradarbiavimo galimybės, pasidalyta idėjomis, planais. Susitikimo dalyviai atkreipė dėmesį į sporto medikų reikalingumą, kalbėjo apie mokslo ir sporto sujungimą, apie profilaktikos programas, fizinio aktyvumo skatinimą, sveikos gyvensenos pamokas, džiaugėsi gambia jaunąja karta, jų idėjomis, lygino Lietuvos sporto laimėjimus pasaulio mastu, gyrė šalį garsinančius sportininkus. Pasidaliję ateities vizijomis, planais, visi draugiškai sutarė ir toliau aktyviai bendradarbiauti, įgyvendinti daug bendrų projektų.

KAUNO KLINIKOSE TRANSPLANTUOTA ŠIRDIS

Širdies, krūtinės ir kraujagyslių chirurgijos klinikoje atlikta širdies persodinimo operacija. 65 m. pacientui širdies transplantacija atliko medikų komanda, vadovaujama širdies chirurgijos skyriaus vadovo dr. Povilo Jakuškos: kardiochirurgai dr. Ramūnas Bolys, dr. Algimantas Budrikis, Giedrius Žukovas, Andrius Vainorius, anesteziologai prof. Edmundas Širvinskas, Marius Dumčius bei kiti specialistai: iš viso – apie 20 medikų. Tai pirmoji širdies transplantacija Kauno klinikose, atlikta prof. Rimanto Benečio mokinių.

Džiuljeta Kulvietienė

Praėjus 10 d. po transplantacijos pacientas iš intensyviosios terapijos skyriaus perkeltas į Kardiologijos klinikos kardiologijos skyrių. Pacientą po širdies persodinimo operacijos prižiūri kardiologė dr. Loreta Jankauskienė.

Dr. L. Jankauskienė pasakojo, kad 65 m. vyras sirgo vožtuvine kardiopatija. Pacientas anksčiau sirgo reumatu, reumatinėmis širdies vožtuvų ydomis. Dėl šių ligų jis jau porą kartų 1995 m. ir 2003 m. operuotas Vilniuje – jam buvo protezuoti širdies vožtuvai. Pacientui buvo implantuotas ir elektrokardiostimulatorius. Nors ir buvo dedama daug pastangų ir skiriamas gydymas, paciento širdies funkcijos silpnėjo, ryškėjo nepakankamumas. 2012 m. vasario 23 d. pacientui implantuotas pagalbinis kairiojo širdies skilvelio prietaisas. „Tai kūno viduje esanti mechaninė

pompa, asistuojanti širdžiai, – paaiškino dr. L. Jankauskienė. – Pacientas buvo įtrauktas į laukiančiųjų širdies transplantacijos sąrašą. Laikotarpis po pagalbinio širdies skilvelio prietaiso implantavimo pacientui buvo gana sunkus. Pirmaisiais mėnesiais išryškėjo dešinėsios širdies pusės nepakankamumas, tinimas ir kt.“ Dr. L. Jankauskienė konstatuoja: dešinioji širdies pusė taip pat buvo silpna, sunkiai dirbo po pagalbinio kairiojo širdies skilvelio prietaiso implantavimo. Vėliau prasidėjo žaizdų infekcinės ir netgi stuburo problemos. Daug kartų pacientas buvo sunkios, net kritinės būklės ir perkeliamas iš skyriaus į reanimaciją. Skrandžio problemos, kraujavimas iš nosies ir žarnyno, anemijos ir kraujo perpylimai – nieko gero nežadėjo. „Tačiau vyriško organizmas kovojo. Jis gerėjo, ne kartą buvo išleistas namo ir vėl pablogėjęs sveikatai – į stacionarą guldomas pakartotinai. Iki

Širdies transplantaciją atlikusi gydytojų komanda.

K. Šimatonio nuotr.

transplantacijos šį pacientą prižiūrėjo gydytoja Sigita Kėvelaitienė, – pasakojo dr. L. Jankauskienė. – Jis du kartus kviestas transplantacijai, abu kartus jau laukė operacinėje, bet dėl netinkamo donoro organo – tekdavo atšaukti. Trečias kartas nemelavo.“ Pasak dr. L. Jankauskienės, šiuo metu pacientui skiriamas imunosupresinis gydymas, antibiotikų terapija. Jam atlikta širdies biopsija, vertinamas atmetimo sunkumas. Jo padėtį sunkina ilgai organizme dirbusi dirbtinė pompa.

„Ši transplantacija buvo techniškai sudėtinga, nes paciento širdis anksčiau jau buvo operuota 3 kartus, – apie ne vienos širdies transplantacijos metu prof. R. Benečiui asistavusio dr. P. Jakuškos darbą kalba dr. L. Jankauskienė. – Trukdė saugos, susidariusios po ankstesnių operacijų.“ Dr. P. Jakuška – sukaupęs daugiau nei 10 m. operacinio darbo patirtį, operuoja sunkiausios būklės pacientus. „Tai pirmoji transplantacija, kurią atliko prof. R. Benečio mokiniai,

pačiam profesoriui asmeniškai nedalyvaujant. Džiaugiamės kardiochirurgų sėkme. Džiaugiamės, nes jau subrendo pamaina – kardiochirurgų karta, verta savo mokytojo“, – sakė dr. L. Jankauskienė. Prof. R. Benetis kitą dieną buvo informuotas apie atliktą transplantaciją. Profesorius pasveikino ir sakė, kad labai džiaugiasi kolegų sėkme. Pirmąją širdies transplantaciją Kaune 2001 m. atliko prof. R. Benetis su kolegomis. Per 12 m. Kauno klinikose atliktos 24 širdies transplantacijos.

KURIAMI KLASTERIAI SUMAŽINS PAGALBOS NETOLYGUMUS

Praėjus mėnesiui nuo sutarčių dėl onkologinės pagalbos pasirašymo, Kauno klinikoje įvyko pasitarimas dėl tolesnio bendradarbiavimo su Kauno krašto bei kitomis ligoninėmis. Planuodama kitų metų darbus, Sveikatos apsaugos ministerija (SAM) norėjo išgirsti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų specialistų nuomonę dėl būsimų projektų, kurie pagerintų pagalbą insulto ir miokardo infarkto atveju.

Milda Dambrauskienė

Susitikimo metu Sveikatos apsaugos ministro patarėjas Arvydas Skrupskas išklaušė Kauno klinikų ir kitų ligoninių atstovų siūlymus dėl integruotos sveikatos priežiūros paslaugų plėtros bei nacionalinės ir regioninės sveikatos priežiūros strategijos rengimo. Pagrindinis strategijos tikslas – gerinti paslaugų kokybę ir pasiekiamumą, mažinti sveikatos priežiūros netolygumus onkologijos, kardiologijos, neurologijos ir vaikų ligų srityje bei garantuoti reikiamą infrastruktūrą numatytiems tikslams pasiekti. Kalbėdamas apie integruotos sveikatos priežiūros plėtrą, A. Skrupskas džiaugėsi sėkminga onkologinės pagalbos klasterio veikla. Pasak ministro patarėjo, per pirmąjį mėnesį klasteris Lietuvai atsipirko su kaupu – nustačius ankstyvos stadijos vėžį, bus išgelbėtos 3 gyvybės. Susitikimo dalyviams pristatyti pirmieji onkologinės pagalbos pasiekiamumo Kauno krašto gyventojams gerinimo ir ligonių srautų valdymo bandomojo projekto rezultatai. Iš viso per mėnesį Kauno klinikų specialistai išvykoje konsultavo 151 pacientą: 24 konsultacijas atliko chirurgai, 85 – onkologai, 42 – dermatovenerologai. Iš konsultuotų pacientų 57 proc. rekomenduoti tyrimai, 33 proc. – tolesnis stebėjimas, dešimtdaliui paskirtas gydymas. Į regionus atvykę specialistai ne tik konsultavo ligonius, bet ir susitiko su vietos ligoninių ad-

ministracija ir gydytojais, aptarė, kaip būtų galima pagerinti konsultacijų kokybę ir efektyvumą. SAM pasiūlė formuoti klasterį, sukurti efektyvesnės neurologinės pagalbos insulto ištykties pacientams modelį ir jį išbandyti Kauno krašte. Per metus Lietuvoje insultas ištinka apie 20 tūkst. žmonių, iš jų 3 tūkst. miršta. Didžiulę naštą sveikatos priežiūros sistemai lemia ilga šių pacientų gydymo stacionare trukmė ir sunkus neįgalumas. Sveikatos apsaugos išlaidas dėl insulto būtų galima sumažinti diegiant mokslo įrodymais pagrįstas sudėtingas (kompleksines) diagnostikos, gydymo ir antrinės profilaktikos priemones. Kauno klinikų Integruotos sveikatos priežiūros tarnybos vyresnysis specialistas Henrikas Čeida pristatė teisingas, mokslines, administracines prielaidas vykdyti ūminio galvos smegenų insulto ištiktų pacientų srautų efektyvesnio valdymo bandomąjį projektą. Neurologijos klinikos vadovė prof. Daiva Rastenytė pabrėžė, kad galvos smegenų insultas yra pati sunkiausia ir labiausiai invalidizuojanti širdies ir kraujagyslių sistemos liga. Vidutinis standartizuotas mirtingumo nuo galvos smegenų kraujotakos sutrikimų rodiklis Lietuvoje beveik du kartus viršija Europos Sąjungos vidurkį. Didelį susirūpinimą turėtų kelti tai, kad per trisdešimt metų mirtingumas nuo galvos smegenų kraujotakos ligų Lietuvoje ne-

Pasitarimo dalyviai.

K. Šimatonio nuotr.

sumažėjo ne vienu procentu. Ūminio insulto gydymas dėl labai greito ir negrįžtamo galvos smegenų pažeidimo reikalauja ypatingo operatyvumo, kuris įmanomas tik koordinuojant ir integruojant įvairių lygių tarnybų ir specialistų veiklą į bendrą, aiškiai apibrėžtą ir darniai funkcionuojančią sistemą, garantuojančią šiuolaikinius standartus atitinkantį ūminio insulto gydymą visiems (ne tik didžiųjų miestų) gyventojams. Itarus arba diagnozavus insultą, pacientai turi būti laiku siunčiami į artimiausią gydymo įstaigą, kur yra galimybės patikslinti insulto diagnozę ir suteikti būtinas medicinos paslaugas. „Sistemine trombolizė ištikus išeminiam insultui yra efektyvi, jeigu pradėdama per pirmąsias 4,5 val. nuo išeminio insulto pradžios, tačiau juo anksčiau taikome šį gydymą, juo geresnių rezultatų galime tikėtis, – mokslininkų rekomendacijas priminė prof. D. Rastenytė. – Esant neefektyviai sisteminei trombolizei, specializuotuose centruose turi būti galimybė atlikti intraarteri-

nę trombolizę arba trombektomiją.“ Kad būtų galima pradėti įgyvendinti insultų klasterio projektą, Kauno klinikos su partneriais turėtų suderinti ligoninių aptarnavimo teritorijas ir pasirašyti sutartis. SAM turėtų pakeisti greitosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo ir išlaidų apmokėjimo tvarką, patikslinti pacientų siuntimo į atitinkamo lygio ligoninę insulto diagnostikos, gydymo, profilaktikos ir reabilitacijos metodiką. Kardiologijos klinikos prof. Rimvydas Šlapikas kalbėjo apie pasiekiamas ir kokybiškos pagalbos įvykus miokardo infarktui su ST segmento pakilimu galimybes, sveikatos priežiūros netolygumus sukeliančias priežastis, kurios susijusios su mirtingumu nuo širdies ir kraujagyslių sistemos ligų. Praktika rodo, kad vien ekspertų parengtų rekomendacijų, skirtų širdies ir kraujagyslių ligoms gydyti bei profilaktikai, nepakanka. Prof. R. Šlapikas atkreipė dėmesį į Europos kardiologų draugijos iniciatyvą vykdyto tyrimo EUROASPIRE III (angl. *European Action on Second-*

ary and Primary prevention by intervention to Reduce Events) duomenis. Šio tyrimo metu siekta įvertinti profilaktikos veiksmingumą pacientams, jau patyrusiems miokardo infarktą arba širdies operaciją. Daugelis Lietuvos rodiklių buvo vieni blogiausių iš visų tyrime dalyvavusių šalių: mažiausias aspirino, antitiplidinių vaistų vartojimas, lietuviams nustatyta didžiausia cholesterolio koncentracija, blogiausia arterinio kraujospūdžio kontrolė. Kalbėdamas apie pagalbos sistemą miokardo infarkto su ST segmento pakilimu atveju, prof. R. Šlapikas pabrėžė visų grandžių darbo suderinimą, kad bet kurioje Lietuvos vietoje gyvenančiam pacientui būtų laiku suteikta reikalinga pagalba. Kauno klinikų direktorius visuomenės sveikatai, mokslui ir studijoms prof. Žilvinas Padaiga susirinkusius profilinių klinikų vadovus ir kitų ligoninių atstovus kvietė aktyviai dalytis idėjomis, kad ministerijai būtų galima pateikti bendrą nuomonę, kaip įtraukti ir stiprinti visas pagalbos grandis, ne vienos neišskiriant kaip stipriausios.

APIE ŽMOGAUS LIGŲ EPIGENOMIKĄ – IŠ EKSPERTO LŪPŲ

Lietuvos sveikatos mokslų universitete (LSMU) lankėsi Toronto universiteto profesorius Artūras Petronis, „Nature“ ir kitų prestižinių žurnalų mokslo straipsnių autorius, tarptautiniu mastu pripažintas epigenetikos specialistas. Skaityti paskaitos apie žmogaus ligų epigenomiką prof. A. Petronis atvyko LSMU Virškinimo sistemos tyrimų instituto vadovo prof. Limo Kupčinsko kvietimu.

Milda Dambrauskienė

Į kviestinę paskaitą susirinko LSMU ir Vytauto Didžiojo universiteto mokslininkai, dėstytojai, studentai ir doktorantai, besidomintys genetika, genomika ir epigenetika. Jau pirmieji prof. A. Petronio žodžiai (pvz., kad kiekvienas iš mūsų turi 99 proc. genų, bendrų su genialiuoju Albertu Einšteinu) nuteikė įdomiai pažinčiai su pastaraisiais metais daug dėmesio sulaukiančia epigenetikos tyrimų sritimi. Epigenetika – tai visiškai naujas požiūris į ligos kilmę. Klasikinės genetinės ligos, pavyzdžiui, cistinė fibrozė, Hantingtono liga ar pjautuvinė anemija, yra nulemtos vieno geno mutacijų. Tačiau toks mechanizmas nulemia tik 2 proc. žmogaus ligų. Kiti 98 proc. ligų paveldimos ne pagal

klasikinius Mendelio dėsnius: šioms ligoms priklauso ir vėžys, ir abiejų tipų diabetas, ir psichikos ligos, dauginė (išsėtinė) sklerozė, žvyne linė, astma. „Net jei yra tik vienas atvejis šeimoje, vis tiek polinkis susirgti šiomis ligomis paveldimas, – pabrėžia prof. A. Petronis. – Tačiau nėra aišku, kas nulemia, ar žmogus susirgs, ar ne.“ Epigenetikos tyrimų objektas yra ne DNR sekos, o tam tikri veiksniai (pvz., DNR metilinizimas), kurie tarsi karoliai „puošia“ jas ir atlieka DNR reguliavimo funkcijas. Būtent iš kartos į kartą paveldimi epigenetiniai veiksniai lemia, kurios genomo dalys naudojamos, o kurios – ne. Sutrikusi epigenetinių veiksmų reguliacija paaiškina nemendelinį ligų skirtumą. Tarkim, skirtingą ligų paplitimą tarp

Prof. Limas Kupčinskas ir prof. Artūras Petronis.

vyrų ir moterų (pvz., kodėl moterys dešimtkart dažniau negu vyrai serga sisteminė raudonoja vilklige, o berniukams penkis kartus dažniau nei mergaitėms pasireiškia autizmas), skirtumus tarp iš tėvo ir motinos paveldimų ligų (pirmojo tipo diabetą didesnė tikimybė paveldėti, jei juo serga vaiko tėvas, o ne motina). Kai kurie epigenetiniai veiksniai gali būti

paveldimi kaip DNR. Skirtingai nuo DNR, epigenetiniai veiksniai gali būti modifikuojami vystymosi programų (pvz., embriogenezės) metu, juos keičia hormonų, aplinkos poveikis ir įvairūs atsitiktiniai įvykiai. Medicinos studijas baigęs Kaune, šiuo metu prof. A. Petronis dirba Toronte, kur vadovauja Psichikos ir priklausomybės ligų centre veikian-

Epigenetika – tai visiškai naujas požiūris į ligos kilmę.

čiai Krembilio šeimos epigenetikos tyrimų laboratorijai. Profesorius supažindino su laboratorijoje atliekamais tyrimais, kurių pagrindinis tikslas – suprasti epigenetinių veiksmų įtaką psichikos sutrikimų atsiradimui ir įvairių kitų ne pagal Mendelio dėsnius paveldimų ligų, pvz., diabeto ar Krono ligos, etiologijai. Pasak prof. A. Petronio, šis darbas neretai panašus į adatos paiešką šieno kupetoje. Tačiau, nustačius ligas lemiančius epigenetinius mechanizmus, būtų galima sukurti naujus gydymo būdus, pagrįstus epigenetinių veiksmų modifikacija.

Su Kazachstano kolegėmis.

Asmeninė nuotr.

REABILITOLOGŲ DESANTAS ASTANOJE

Spalio-lapkričio mėnesiais aštuoni mūsų Universiteto reabilitacijos komandos specialistai buvo nuvykę į Astaną, Respublikinį vaikų reabilitacijos centrą vykdyti reabilitacijos specialistų mokymus (mentorystę). Į komandą buvo įtraukti kineziterapeutai, ergoterapeutai, gydytojai, kurie mėnesį vedė mokymus, skaitė paskaitas įvairiais reabilitacijos klausimais.

Prof. Aleksandras Kriščiūnas

Kazachstane reabilitacijos sistemos kūrimas, specialistų rengimas tik pradedamas, todėl mūsų specialistų pagalba jiems yra labai svarbi, naudinga. Kazachstane iki šiol dar nebuvo dokumentų, reglamentuojančių ligonių ir neįgalųjų reabilitacijos organizavimo tvarką, reabilitacijos pagalbos teikimo standartų. Mūsų pagalba, rengiant šiuos dokumentus, pritaikant mūsų patirtį, labai aukštai įvertino Kazachstano Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos atstovai. Tenka pažymėti, kad Kazachstane iki

šiول dar nerengiami fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojai, ergoterapeutai, kineziterapeutai ir kiti reabilitacijos komandos specialistai. Ši darbą atlieka neurologai, pediatrai, neturintys pamatinio išsilavinimo. Todėl šių specialistų perkvalifikavimas – viena pagrindinių problemų, kurią bandoma išspręsti kviečiant užsienio specialistus. Intensyvus mūsų specialistų darbas – paskaitų skaitymas, darbas su ligoniais, organizavimas aukštos kvalifikacijos specialistų seminarų („Master Class“) aktualiais reabilitacijos klausimais – duoda tam tikrą postūmį kuriant ir plėtojant reabilitacijos

sistemą Kazachstane. Malonu buvo girdėti gerus vertinimus apie mūsų specialistų darbą ne tik iš administracijos, darbuotojų, bet ir iš ligonių, jų šeimų narių. Nemažai jų pareiškė norą vykti reabilitacijai į Lietuvą. Ateityje numatoma testuoti bendradarbiavimą, kviečiant jų specialistus: gydytojus, ergoterapeutus, kineziterapeutus į Lietuvą, organizuojant jiems specializuotus 2–4 savaitių kursus. Numatoma bendradarbiauti taip pat ir vykdant mokslinius darbus.

Laisvalaikio metu, nors jo buvo ir ne daug, nuvykome į buvusį tremtinių „Gulagą“, esantį prie Astanos. Jame buvo kalinamos „išdavikų“ žmonos, dukros. Ten buvo ir 18 lietuvių, kurioms yra pastatytas paminklas. Pamatėme nuostabių Borovskojės ežerą su natūraliomis akmens skulptūromis, gėrėjomės nacionaliniu šokių ansambliu, paragavome nacionalinių valgių, degustavome kumysą, kupranugarių pieną.

FARMACIJOS AKTUALIJOS 2013

Lapkričio 29 dieną konferencijų centre *Park Inn by Radisson* vyko konferencija farmacijos specialistams. Konferencija buvo suskirstyta į tris dalis – farmacijos ekonomikos aktualijos, farmacinė rūpyba vaistinėje ir farmacijos teisė.

Gytė Malciūtė

Susirinkimo dalyvius sveikino ir konferenciją atidarė LSMU Vaistų technologijos ir socialinės farmacijos katedros vedėjas prof. habil. dr. Arūnas Savickas. Baltarusijos valstybinio medicinos universiteto farmacijos fakulteto dekanė prof. Natalia Sergeevna Gurina pristatė farmacinės veiklos ypatumus savo universitete, studijų trukmę, tam tikrų dalykų trukmę ir egzaminų tvarką. SEB banko prezidentas Gitanas Naušėda pristatė makroekonominis farmacijos sistemos pokyčius. Remiantis tyrimų duomenimis, Lietuvos darbo užmokesčiai pastaruoju metu vis didėjo. Gyventojai vis mažiau ima paskolų. Prieš pasirašydami sutartis dėl paskolos su banku, žmonės kelis kartus pergalvoja, ar sugebės laiku

grąžinti pinigus. Verslo angelų pagrindinis partneris Arvydas Strumskis pristatė galimybes – kur būtų geriausia sąlyga investuoti į verslą. Lektorius skatino nebijoti rizikuoti, išdrįsti svajoti. Kartais, atrodo, patys neįtikinamiausi dalykai gali virsti tikrove. Antrojoje sekcijoje „Farmacinė rūpyba vaistinėje“ buvo net penki pranešimai. LSMU Vaikų ligų klinikos docentė Laimutė Vaidelienė kalbėjo apie vaikų peršalimą ir gydymą. Taip pat paminėjo kelias peršalimo komplikacijas. Jos dažnai yra palankios daug baisesnėmis ligomis, todėl žmonės gali būti suklaidinti ir net neįtarti, kad sutrikimus sukėlė paprasčiausias peršalimas. LSMU Kardiologijos klinikos gydytojas dr. Raimondas Kubilius kalbėjo apie bene dažniausią ligą – aukštą

kraujospūdį. Lektorius papasakojo apie vaistinio įtaką lėtinių širdies ir kraujagyslių ligų gydymui. Taip pat buvo apžvelgtos tokios temos kaip kepenų funkcijos ir pažeidimai, vaistinio požūris į vidurių užkietėjimą ir viduriavimą bei nootropinių ir neuroleptinių preparatų vartojimas. Trečiojoje konferencijos dalyje buvo skaitomi vieni svarbiausių pranešimų, tai – farmacijos teisė. Advokato padėjėja leva Balėnė apžvelgė farmacininko, darbdavio bei paciento teises ir pareigas. Lektorė priminė, kad vaistininkai nepamirštų tikrinti farmakoteknikų darbo. Taip pat buvo apžvelgtos receptų laikymo taisyklės ir vaistinių preparatų išdavimo taisyklės. Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos veiklos licencijavimo skyriaus vedėja Aukšė Dambrauskaitė atsakė į dažniausiai užduodamus farmacijos specialistų klausimus – kaip gauti ar prasižinti licenciją ir kokių dokumentų reikia.

DOKTORANTEI – LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS APDOVANOJIMAS

Lietuvos mokslų akademijoje (LMA) lapkričio 21 d. vyko jaunųjų mokslininkų konferencija „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“. Erika Skabeikytė, LSMU VA Maisto saugos ir kokybės katedros 2 kurso doktorantė, buvo įteiktas LMA apdovanojimas. Doktorantė sutiko atsakyti į keletą klausimų.

Erika Skabeikytė.

Asmeninė nuotr.

Jūs dalyvavote Lietuvos mokslų akademijoje (LMA) vykusioje jaunųjų mokslininkų konferencijoje „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“. Papasakokite apie šią konferenciją?

Konferencija „Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“ vyko Lietuvos mokslų akademijoje, konferencijoje dalyvavo 54 dalyviai iš Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro, A. Stulginskio universiteto, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, Gamtos tyrimų centro ir Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto.

Kiek doktorantų iš LSMU be Jūsų dalyvavo konferencijoje?

Iš LSMU, be manęs, šioje konferencijoje dalyvavo 6 doktorantės. „Mikrobiologijos, zootechnikos ir veterinarijos sekcijoje“ dalyvavo 6 dalyvės, o 1 dalyvė pranešimą pristatė „Genetikos ir selekcijos sekcijoje“. Pranešimus skaitė ir mokslinių tyrimų rezultatus pristatė LSMU doktorantės V. Krunglevičiūtė, G. Zakarienė, J. Šlapkauskaitė, G. Baltrukonienė, V. Jokubauskaitė ir V. Lėgaudaitė-Lydekaitienė.

Kokį pranešimą Jūs pristatėte: kokia tema ir kas Jūsų darbo vadovas?

Pranešimo tema – „Pieno rūgšties bakterijomis fermentuotų *Satureja montana* L. produktų įtaka maltos mėsos pusgaminių saugos ir kokybės rodikliams“. Darbo vadovė – doc. dr. Elena Bartkienė.

Kodėl pasirinkote būtent šią temą?

Mano disertacijos tema yra „Vertinimas ir saugesnių maisto produktų kūrimas taikant augalinės žaliavos kietafazę fermentaciją“. Kuriam

padidintos biologinės vertės ir saugius maisto produktus, jų gamybai panaudojant mūsų šalyje auginamus augalus su gausiu baltymų, biologiškai aktyvių junginių kiekiu ir vaistinius prieskoninius augalus. Jų perdirbimui naudojame kietafazę fermentaciją bakteriocinų produkuojančiomis pieno rūgšties bakterijomis.

Už ką Jums buvo suteiktas šis apdovanojimas, kas jį įteikė?

Apdovanojimas už geriausią jaunųjų mokslininkų konferencijos pranešimą „Mikrobiologijos, zootechnikos ir veterinarijos sekcijoje“ įteiktas Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus pirmininkas prof. habil. dr. Zenonas Dabkevičius.

Ką Jums reiškia šis įvertinimas?

Kiekvienas apdovanojimas – tarsi postūmis naujiems darbams atlikti. Jis suteikia jėgų tolesnei mokslinei veiklai. Norėčiau nuoširdžiai padėkoti vadovei doc. dr. E. Bartkieniui už visokeriopą pagalbą, suteiktas sąlygas atlikti tyrimus bei mokslines konsultacijas. Taip pat norėčiau padėkoti prof. habil. dr. H. Žilinskiui.

Kokie Jūsų ateities planai?

Tikiuosi sėkmingai parengti bei apginti daktaro disertaciją.

Doktorantės vadovė doc. dr. E. Bartkienė merginą apibūdina kaip labai gerą, siekiančią tikslo, puikiai bendraujančią, iniciatyvią, darbščią, draugišką bei besidominčią naujomis metodikomis ir savarankiškai atliekančią daug tyrimų. Tegul visi Jūsų lūkesčiai išsipildo.

Kalbėjosi Jolanta Jonikienė

RETŲ LIGŲ AKTUALIJOS TARPTAUTINĖJE KONFERENCIJOJE

Lapkričio 14 d. Vilniuje įvyko tarptautinė konferencija „Nacionalinių veiklos, susijusios su retomis ligomis, planų ir strategijų įgyvendinimo aktualijos“. Tai renginys, kuris Europos Komisijos iniciatyva yra organizuojamas visose ES šalyse. Organizaciniai renginio partneriai yra LR sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos sveikatos mokslų universitetas ir Vilniaus universitetas. Konferencijos tikslas – pasikeisti veiklų, susijusių su retomis ligomis, įgyvendinimo, retų ligų centrų kūrimo, pasirengimo dalyvauti Europos referencijos centrų tinklų veikloje patirtimi.

Diskusija pertraukos metu. Dešinėje – prof. B. Šitkauskienė. Organizacinio komiteto nuotrauka

Loreta Giedraitienė

Sveikinimo kalbą, kurioje pabrėžė renginio problematiką ir aktualumą, pasakė Lietuvos sveikatos apsaugos ministras Vytenis Andriukaitis. Renginio atidarymo metu sveikinimo žodį tarė Europos komisijos atstovas dr. Jaroslawas Waligora, Vilniaus universiteto I. e. rektoriaus pareigas prof. habil. dr. Jūras Banys, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto prorektorė studijoms prof. habil. dr. Daiva Rastenytė. *EURORDIS* (*The European Organization for Rare Diseases*) viceprezidentės Avril Daly, negalėjusios atvykti į renginį, pranešimas buvo pateiktas tiesiogiai iš Briuselio, naudojant šiuolaikines interaktyvaus bendravimo priemones. Konferencijoje dalyvavo *EUROPLAN* (*European Project for Rare Diseases National Plans Development*)

ir *EPIRARE* (*European Platform for Rare Diseases Registries*) projektų koordinatore dr. Domenica Tarusco, *EUCERD* (*European Union Committee of Experts on Rare Diseases*) narys prof. Francescas Palau'as, patirtimi dalijosi Bulgarijos, Italijos, Vokietijos, Baltijos šalių atstovai. LSMU šioje konferencijoje dalyvavo paritetiniu principu ir organizuojant, ir pateikiant pranešimus. Prof. Brigita Šitkauskienė, Kauno klinikų Retų ligų koordinacinio centro vadovė, sakė, kad šiuo metu Europoje retoms ligoms skiriamas prioritetas, tačiau dar yra daug neatstakytų klausimų. Siekiama, kad būtų koncentruojamos ir adekvačiai skiriamos lėšos retų ligų diagnostikai, kartu turi būti plėtojami ir moksliniai tyrimai, ir gydymas, kuris neretai yra sudėtingas ir brangus. Visi ligoniai turi teisę gauti tinkamą gydymą.

Konferencijoje pabrėžiama, kad turi būti plačiau šviečiama visuomenė. Sergantys asmenys negali būti izoliuoti, bet turi jaustis pilnaverčiais bendruomenės nariais. Pateikti gražūs bendradarbiavimo su pacientų organizacijomis pavyzdžiai. Pirminės grandies gydytojai turi žinoti apie šias ligas, jas laiku įtarti. Aukštosiose medicinos mokyklose turi būti skiriamas dėmesys retų ligų mokymui.

LSMU pranešėjai – prof. Limas Kupčinskas, prof. Kęstutis Malakauskas, prof. Rasa Verkauskienė, prof. Milda Endzinienė, doc. Rasa Jančiauskienė – atstovavo tam tikriems retų ligų centrums, dalijosi darbo su retomis ligomis sergančiais pacientais patirtimi, pateikė savo srities aktualijas, problemas, galimus sprendimo būdus. Retų ligų centro direktorė prof. B. Šitkauskienė pasidžiaugė nemenku indėliu koordinuojant pasirengimą konferencijai, išleistu leidiniu. Jame pateiktos visų pranešimų santrumpas, mokslinės tezės, taip pat ir mūsų Universiteto mokslinių darbų duomenys. Konferencijoje buvo išrinktos ir paskelbtos trys geriausios mokslinės tezės. Dvi iš jų skirtos LSMU atstovams: dr. Laimučiui Kučinskui už tezės „HFE geno alelių paplitimas

Lietuvos populiacijoje“ (vadovas prof. L. Kupčinskas) ir Lingvitali Gumbelevičienei už mokslines tezes „Visavertė sergančiųjų tuberozine skleroze sveikatos priežiūra“ (vadovės prof. M. Endzinienė ir prof. Nerija Vaičienė-Magistris). Prof. Milda Endzinienė, Kauno klinikų Fakomatozių centro vadovė, viena iš geriausių konferencijai pateiktų tezių ir stendinio pranešimo vadovė, sakė, kad šis darbas apima 30 metų ligonių – vaikų ir suaugusiųjų – priežiūros patirtį Kauno klinikose. Tai buvo bandymas įvertinti, ar iki šiol vykdoma šia reta liga sergančių žmonių priežiūra atitinka tarptautinius standartus. Gal tai ir lėmė, kad pastangos buvo įvertintos. Pažymėtina, kad pastaruosius 10 metų vaikų sveikatos priežiūra buvo neblogo, tačiau dalis pacientų vis dėlto dinga iš akiračio ar yra stebimi epizodiškai, todėl pagalbą reikėtų labiau koordinuoti, aktyviau skleisti informaciją apie šią ligą tarp medikų, ypač šeimos gydytojų. Profesorė praėjusią savaitę buvo sukvietusi vaikų ir suaugusiųjų specialistų daugiadalykė grupę, buvo aptarti sklandesnio bendradarbiavimo būdai. Prof. M. Endzinienė pažymi šios tarptautinės konferencijos svarbą ir reikšmę tobulinant pagalbą ligoniams, sergantiems retomis ligomis.

Konferencija turėtų paskatinti aktyvesnius veiksmus visose mūsų medicinos srityse, ypač – Universitete ir universitetinėje ligoninėje, kur ir turėtų būti kuriamos visavertės tam tikromis retomis ligomis sergančių žmonių priežiūros gairės ir modeliai, ugdomas naujas medikų požiūris į retas ligas. Prof. B. Šitkauskienė priminė, kad Kauno klinikų Retų ligų koordinacinis centras šių metų pradžioje įsteigtas siekiant gerinti teikiamų medicinos paslaugų kokybę ir efektyvumą diagnozuojant ir gydant retas ligas. Pagrindinis šio centro tikslas – koordinuojant ir integruojant centre dalyvaujančių tam tikrų centrų, kuriuose diagnozuojamos ir gydomos retos ligos, veiklą, padėti inicijuoti, formuoti ir įgyvendinti kokybišką bei laiku atliekamą retų ligų diagnostiką, gydymą Kauno apskrityje ir šalyje. Klinikose veikia šie centrai: Fakomatozių – vadovė prof. Milda Endzinienė, Pirminio imunodeficitų – vadovė prof. Brigita Šitkauskienė, Plautinės hipertenzijos – vadovas prof. Skaidrius Miliauskas, Retų endokrininių ligų – vadovė dr. Lina Barsienė, Retų virškinimo sistemos ir kepenų ligų – vadovė doc. Vitalija Petrenkienė, Suaugusiųjų cistinės fibrozės – vadovas prof. Kęstutis Malakauskas, Vaikų lėtinių kvėpavimo organų ligų – vadovė doc. Laimutė Vaidelienė, Vaikų nervų-raumenų ligų – vadovė prof. Nerija Vaičienė-Magistris. ES laikoma reta liga, kuria serga mažiau nei 5 iš 10 tūkst. žmonių. Ligonų skaičius gali būti ir didesnis, nes šiandien jau žinoma apie 7 tūkst. įvairių retų ligų. Manoma, kad ES retomis ligomis serga 6-8 proc. gyventojų, o tai yra 27-36 mln. žmonių. Kai kurie žmonės serga ir dar retesnėmis ligomis, kurios vargina vieną asmenį iš 100 tūkst. arba net daugiau. Statistikos duomenimis, visose ES valstybėse narėse sergančių tokiomis ligomis yra apie 246 tūkst. žmonių. Lietuvoje retomis ligomis serga apie 2 tūkst. žmonių.

MEDICINOS PASIEKIMAI IR ŽINIOS – BE SIENŲ

Kardiologijos klinikos gydytoja kardiologė dr. Rūta Jurgaitienė lapkričio mėn. dalyvavo Weillio Cornellio medicinos koledžo ir Tarptautinės aterosklerozės asociacijos Zalcburge (Austrija) rengiamame seminare „Lipidų metabolizmas“.

Džiuljeta Kulvietienė

Amerikos ir Austrijos fondo iniciatyva „Medicinos pasiekimai ir žinios – be sienų“ finansuoja Atviros

medicinos institutas (*Open Medical Institute*, OMI) ir Austrijos studijų, mokslo ir kultūros ministerija. OMI tikslas – raginti dirbančius ir angliškai kalbančius gydytojus siekti naujų

žinių bei aukštesnės kvalifikacijos, suteikti jiems galimybę dalyvauti seminaruose ir pratybose. Organizacija siekia perduoti JAV ir Europos pirmaujančių medicinos įstaigų sukaupią medicinos patirtį bei žinias gydytojams, dirbantiems centrinės ir Rytų Europos, Centrinės Azijos, buvusios TSRS, Afrikos ir Lotynų Amerikos šalyse.

1984 m. amerikiečių ir austrių gydytojų grupė, siekdama plėtoti JAV bei Austrijos ryšius, ikūrė Atviros medicinos institutą. Iš dvišalės iniciatyvos jis išaugo iki pasaulinės organizacijos, kuri savo veikla jungia 120 pasaulio šalių. Medicinos seminarai Zalcburge vyksta nuo 1993 m. Seminarus jau vedė 1100 dėstytojų, dalyvavo daugiau nei

15 tūkst. gydytojų iš 120 šalių. Nuo 1993 m. seminaruose jau dalyvavo apie 600 Lietuvos gydytojų, taip pat ir iš Kauno klinikų. Dr. R. Jurgaitienė pasakoja, kad Zalcburgo seminarai – tai visas sąrašas renginių. Seminarai jungia gydytojus, dirbančius garsiausiose Amerikos ligoninėse ir medicinos mokyklose, su gydytojais, dirbančiais Rytų bei Vidurio Europos, Vidurio Azijos ir buvusios TSRS šalyse.

► 5 p.

aveita

REDAKCIJA:

RĖMĖJAS:

BERLIN-CHEMIE
MENARINI

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto
Medicinos akademija
A. Mickevičiaus g. 9, LT-44307 Kaunas
Tel. 407433, 327217, viet. tel. 1527, 1417.
Faksas 407433. El. p.: aveita@lsmuni.lt
Išleina kiekvieną penktadienį
http://lsmuni.lt/lt/struktura/nekademiniapadaliniai/leidybos-namai/leidiniai/

Redakcinės kolegijos pirmininkas:
Edgaras STANKEVIČIUS, Leidybos namų direktorius

Redakcinė kolegija:

Algimantas TAMELIS, Medicinos fakulteto dekanas
Antanas SEDEREVIČIUS, LSMU prorektorius veterinarijai
Daiva ZAGURSKIENĖ, Slaugos koordinavimo tarn. vad. pav.
Ingrida ULOZIENĖ, Mokslo centro vadovė

Daiva PENTIOKINIENĖ, Kauno klinikų direktorė
valdymui ir plėtrai
Vytenis SIMENAS, Studentų atstovybės prezidentas

Korespondentai (viet. tel. 1417):
Loreta GIEDRAITENĖ
Džiuljeta KULVIETIENĖ, Jolanta JONIKIENĖ
Lina PANKRATJEVAITĖ, Gytė MALCIŪTĖ

Redakcija:
Laima ZAKARAITĖ, vyriausioji redaktorė
viet. tel.: 1464, mob. tel. (8 652) 90747

Irena BUBNYTĖ, redaktorė
Nijolė DRAGŪNIENĖ, operatorė
Aida JAKIMAVIČIENĖ, korektorė
Jelena BABACHINA, maketuotoja

Spausdino UAB „Arx reklama“, Savanorių pr. 363A, Kaunas
El. paštas: info@arxreklama.lt
Tiražas – 1000 egz.

Leidiny skaitas LSMU ir
LSMU ligoninės Kauno klinikų
darbuotojams, studentams

GRUODŽIO 3-OJI – TARPTAUTINĖ NEĮGALIŲ DIENA

„MŪSŲ VAIKAI NUSIPELNO GERIAUSIOS PAGALBOS“

Paskutinį lapkričio šeštadienį Vaikų reabilitacijos ligoninėje „Lopšelis“ įvyko nervų ir raumenų ligomis sergančių vaikų šeimų susitikimas, kurį organizavo Lietuvos sergančiųjų genetinėmis nervų ir raumenų ligomis asociacija „Sraunija“.

Milda Dambrauskienė

Nervų ir raumenų ligų dažnis pasaulyje 1 iš 3000. „Šios ligos priskiriamos prie retų ligų grupės, – sako asociacijos „Sraunija“ pirmininkė Kristina Antanavičienė. – Tačiau ją nustačius vieninteliam Tavo vaikui, liga, ypač su jos prognoze susiję dalykai, visai neatrodo reti arba nelabai reikšmingi.“

Švęsdami trečiąją asociacijos gimtadienį, tėvai nepamiršo ir nešventinių rūpesčių. Jie pasirašė Sveikatos apsaugos ministrui adresuotą laišką, kuriame prašoma realiais veiksmais pagerinti sveikatos priežiūros paslaugas nervų ir raumenų ligomis sergantiems vaikams. Tam reikėtų įsteigti realų nervų ir raumenų ligų centrą, kuris vykdytų ir mokslinę, ir klinikinę veiklą. Tokio centro veikla

turėtų būti finansuojama ne tik iš ligonių kasų. Reikalingas papildomas finansavimas registro vykdymui, moksliniams tyrimams, tėvų ir rajonuose šiuos vaikus prižiūrinčių specialistų mokymui, mokomosios literatūros rengimui ir kt. Pacientų tėvai apgailestauja, kad šiuo metu Lietuvoje įsteigti retų ligų centrai yra daugiau formalūs, jų veiklai neskirta jokių papildomų lėšų.

„Mes pageidautume, kad toks centras atsirastų Kauno klinikoje, sujungtų čia dirbančių vaikų neurologų, pediatrų, reabilitacijos specialistų pastangas“, – tėvų vardu kalbėjo K. Antanavičienė. Su užsienio šalių pacientų organizacijų patirtimi susipažinusi K. Antanavičienė ragina Lietuvoje vykdyti nervų ir raumenų ligomis sergančių vaikų stebėjimo programą, kuri veikia daugumoje ES

Autorės nuotr.

šalių. Pasak jos, reikia parengti efektyvią nervų ir raumenų ligomis sergančių vaikų reabilitacijos sistemą ir padaryti ją pasiekiamą, reglamentuoti tinkamą slaugos ir paliatyvosios pagalbos paslaugų organizavimą. Nervų ir raumenų ligomis sergančių pacientų gyvenimui itin aktuali tinkama reabilitacija. Ji gali pailginti

šių pacientų savarankiško judėjimo laikotarpį, atitolinti kai kurių antrinių komplikacijų atsiradimą. Tad sergančius vaikus auginantiems tėvams svarbu, kad tinkama reabilitacija vaikams būtų pasiekiamą nuolat, šalia namų, o ne kartą ar du kartus per metus, kai vaikas turi nutraukti mokyklos lankymą, o vienas iš tėvų,

dažniausiai mama – darbą ir vykti į didžiules reabilitacijos ligonines, kur net nėra specializuotos nervų ir raumenų ligomis sergančių vaikų reabilitacijos komandos.

„Manome, kad mūsų vaikai nusipelno gauti geriausią mokslu pagrįstą sveikatos priežiūros paslaugą, o mes turime teisę būti tėvai, o ne kovoti su medikais ir valdininkais“, – pagrindinį tėvų norą pasakė K. Antanavičienė.

Gdytojams, globojantiems „Sraunijos“ pacientus, ir „Lopšelio“ personalui „srauniukai“ padovanojo šiltą koncertą, kuriame Ronaldo atliekamos dainos pynėsi su filosofinėmis mintimis apie žmonių norą būti tobuliesiems už gamtą, apie negalią ir gebėjimą atskleisti vidinį savo grožį. Už rūpinimąsi ne tik pacientais, bet ir jų šeimomis, už pagalbą organizuojant „srauniukų“ susitikimą K. Antanavičienė dėkojo Vaikų reabilitacijos ligoninės „Lopšelis“ direktorei dr. A. Prasauskienei, o vaikai jai sukūrė kalėdinę girliandą – puošnius karolius be galo didelei gydytojos širdžiai.

MEDICINOS PASIEKIMAI IR ŽINIOS – BE SIENŲ

Dr. R. Jurgaitienė su seminaro lektoriais.

Asmeninė nuotr.

◀ 4 p.
Seminarai skirti medicinos studijas baigusiems ir mokantiems anglų kalbą 30–45 m. rezidentams ir gydytojams, jei jie pareiškė norą dalyvauti seminare pirmą kartą. Pakartotinai į seminarą galima vykti iki 50 m. Kauno klinikų kardiologė džiaugiasi, kad seminaruose paskaitas skaitė medikai iš Weillio Cornello medicinos koledžo, Amerikos ir Austrijos fondo bei kitų Amerikos ir Europos garsių medicinos centrų. Jie siekė užpildyti medicinos žinių spragas tarp rytų ir vakarų, šiaurės ir pietų pasaulio šalių. Seminaruose pateikiamos naujausios žinios, moksliniai tyrimai ir pasaulinės tendencijos, siekiant stiprinti dalyvių profesionalumą, suteikti papildomą kvalifikaci-

ją. Tikimasi užkirsti kelią medicinos protų nutekėjimui iš mediko gyvenamos šalies, motyvuojant dirbti ir skatinti protų prieaugį pereinamojo laikotarpio šalyse, į kurias grįžė seminaro dalyviai dalijasi su kolegomis įgytomis žiniomis bei patirtimi. „Siekiant garantuoti didesnes galimybes glaudesniai bendradarbiavimui ir asmeniniams ryšiams, seminarai vyksta nedidelėse iki 35 tarptautinių dalyvių grupėse. Siekiama suformuoti tarptautinius ryšius su seminare dalyvaujančiais kolegomis ir dėstytojais iš skirtingų šalių“, – pasakojo dr. R. Jurgaitienė. Vykdam į seminarą, dalyviai turi parengti ir Zalcburge pristatyti klinikinį atvejį. Už puikiai pristatytą savo atvejį apie antrinę dislipidemiją, jos

diagnozavimo ir gydymo ypatumus dr. R. Jurgaitienė buvo apdovanota diplomu.

Dr. R. Jurgaitienė pasakoja, kad gydytojai, kurie jau dalyvavo savaite trukusiuose seminaruose – gali dalyvauti pakartotinai arba pasirinkti seminarą kita tema, arba dalyvauti vieno mėnesio stebėjimo programoje, kuri vyksta vienoje iš pažangiausių Austrijos ligoninių, ir taip keistis patirtimi bei įgyti naujų įgūdžių ir žinių. „Profesinė prasme – labai naudingi užsiėmimai, nes per trumpą laiką koncentruotai pateikiama labai plati medžiaga“, – daktarės įspūdžiai. Per metus Zalcburge surengiama daugiau nei 30 seminarų įvairių specialybių gydytojams. Dr. R. Jurgaitienė pasakoja ne tik apie vertingas žinias, bet ir apie draugišką ir nuoširdų bendravimą tiek seminarų metu, tiek laisvalaikio. Seminaro dalyviai ir dėstytojai gyvena puikioje pilyje, kurioje vyksta ir seminarai, ir turiningai leidžiamas laisvalaikis. Gydytoja pasakoja apie gerą aurą pilies, kurioje seminarai vyksta ne tik medikams, bet ir žurnalistams, viešųjų ryšių, informacinių technologijų specialistams bei menininkams. Laisvo laiko lieka mažai, nes labai intensyvus seminarų tvarkaraštis, bet susipažinti su miestu – užtenka. Dr. R. Jurgaitienė stebisi, kad mažai Kauno klinikų medikų dalyvavo tokiose vertingose ir gerai organizuotose seminaruose. Dr. R. Jurgaitienė kviečia pasidomėti <http://platform.aaf-online.org/index.php/how-to-apply.html> 2014 m. seminarų sąrašą galima rasti internete www.aaf-online.org/index.php/dates-topics-2014.html Visos seminarų dalyvių išlaidos padengiamos programos lėšomis, dėstytojai dirba neatlygintinai savo atostogų metu. Dr. R. Jurgaitienė kviečia Klinikų kolegas nepraleisti puikios progos ir pasinaudoti galimybe tobulinti savo žinias Zalcburgo seminaruose.

SFD MINĖJO EUROPOS SUPRATIMO APIE ANTIBIOTIKUS DIENĄ

Lapkričio 18 diena – visoje Europoje ir Lietuvoje yra minima Europos supratimo apie antibiotikus diena. Po kelių dienų Studentų farmacininkų draugijos nariai dalijo kalendoriukus, kuriuose buvo trumpa informacija, kada negalima vartoti antibiotikų.

L. Kazakevičiaus nuotr.

Gytė Malciūtė

Pagrindinis šios akcijos tikslas – pasakoti visuomenei apie nereikalingų antibiotikų vartojimo sustabdymą. Tai yra labai svarbu dėl nuolatinio bakterijų atsparumo didėjimo šiems vaistams. Antimikrobinis atsparumas – visuomenės sveikatos problema, kurios pagrindinė priežastis – dažnas ir neracionalus antibiotikų vartojimas. Bakterijų atsparumas antibiotikams tampa kasdienybe viso pasaulio ligoninėse. Mažos visuomenės žinios apie netaisyklingo antibiotikų vartojimo

padarinius yra vienas iš pagrindinių veiksnių, lemiančių vis didėjantį bakterijų atsparumą šiems vaistams. Viena iš netaisyklingo antibiotikų vartojimo formų – savigydymas. Daugelis mano, kad antibiotikų likučių galima suvartoti susirgus kitą kartą. Tačiau nedaug gyventojų žino, kad antibiotikai yra skiriami konkrečiai ligai gydyti. Vartojant antibakterinius vaistus savo nuožiūra, galima pabloginti sveikatos būklę. SFD nariai jau trečius metus iš eilės organizuoja šią akciją. Tikimės, kad kiekvienais metais žmonių žinios apie antibiotikų vartojimą vis didės.

„VETBOULINGAS 2013“

Agnietė Švedaitė, VASA

Prabėgus keliems įtemptiems mokslų mėnesiams ir LSMU Veterinarijos akademijos antrakursiams išlaikius nelengvą anatomijos egzaminą, lapkričio 21 d. Akademijos

studentai buvo pakviesti į sportišką vakarą bendraminčių kompanijoje „Oazės“ boulinge. Šiais metais, deja, visi norintieji negalėjo dalyvauti dėl riboto komandų skaičiaus. Renginyje, pradedant pirmakursiais, baigiant dėstytojais, dalyvavo – 10 komandų

po 5 narius, visos komandos turėjo pavadinimą, kai kurios savo komandinę dviasį skleidė net sugalvotais šūkiais. Azartišką ir emocionalų komandinį žaidimą pajvairino atliekamos šmaikščios užduotys – takelio atidarymas smagiausiu metimu, kamuolio ridenimas užrištomis akimis arba bokso pirštinėmis. Daugiausia taškų pelniusieji pirmojo vakaro **straiko** savininkai apdovanoti organizatorių ir jų rėmėjų dovanėlėmis. Visiškai neprailgo šių metų „Vetboulingo“ turnyras, kurio metu buvo išsiaiškintos daugiausia taškų surinkusios komandos. Pereinamąją taurę laimėjo vaikinų komanda „Penktas aukštas“ iš septintojo Veterinarijos akademijos bendrabučio. Sveikiname nugalėtojus!

Visi dalyviai praleido puikų vakarą kartu ir su šypsena prisimins, ką patyrė: nuo nepavykusių metimų iki džiaugsmingų pergalių, ir nesvarbu, ar užėmė prizinę vietą, ar ne. Tikime, jog kiekvienas pasisėmė gerų emocijų ir noriai dalyvaus kituose Veterinarijos akademijos studentams bei dėstytojams ir bendruomenių nariams organizuojamuose renginiuose.

SPORTO INSTITUTO TYRIMAI PADĖS IŠVENGTI SPORTO TRAUMŲ

Prieš metus pasirašyta daugiašalė bendradarbiavimo sutartis tarp Lietuvos sveikatos mokslų universiteto, Kauno klinikų ir Lietuvos krepšinio federacijos įsibėgėja. Visa jėga pradėtas vykdyti mokslinio-pritaikomojo pobūdžio projektas, kurio tikslas – sukurti elektroninį sportininkų ligų ir traumų registrą, objektyviai įvertinti sporto sezono metu patiriamų sporto traumų riziką bei nustatyti profilaktikos priemones.

LMKL nuotr.

Daugiametė LSMU Sporto instituto vadovo prof. Rimtauto Gudo ir gydytojo Vytenio Trumpicko patirtis dirbant su Lietuvos vyrų rinktinės krepšininkais parodė – daugybės sporto aikštelėje patiriamų traumų galima išvengti, jei sportininkai yra reguliariai testuojami, tikrinama fizinė jų būklė, stebimi ir kruopščiai fiksuojami net mažiausi sužalojimai, patiriami aikštelėje ir už jos ribų. Juk didelė dalis griaučių raumenų sistemos traumų įvyksta po pakartotinių ir dažnai sportininkams atrodo nereikšmingų patempimų, nikstelėjimų

ar pamaudimų. Todėl buvo nuspręsta sukurti elektroninį „Sportininkų ligų ir traumų registrą“, į kurį Lietuvos krepšinio klubuose dirbantys sporto medikai įtrauks visų savo klubo žaidėjų sporto sezono metu patiriamas traumas ir ligas. Pirmosios šio projekto nauda pajuto Lietuvos moterų krepšinio lygos (LMKL) krepšininkės ir klubuose dirbantys sporto medikai. Prieš prasidedant LMKL reguliariajam sezonui LSMU Sporto instituto kineziterapeutas doc. dr. Laimonas Šiupšinskas aplankė visas komandas ir treniruočių metu atliko išsamų

griaučių raumenų sistemos testavimą. Apdorojus duomenis, LMKL komandų medicinos personalui, treneriams ir vadovams buvo pristatyti pasirengimo sezonui etapo krepšininkų sveikatos būklės apklausos rezultatai, testavimo metodai, treniruočių bei fizinio parengimo praktinės gairės. Tyrimą vykdęs kineziterapeutas doc. dr. Laimonas Šiupšinskas gyrė visas lygos merginas ir išskyrė Marijampolės „Sūduvos“ komandos žaidėjas – nė vienai krepšininkei nebuvo nustatyta didesnė griaučių raumenų sistemos traumų rizika. Kaip teigia kineziterapeutas, testavimo rezultatai rodo, kad prieš pačią sezono pradžią suburtą „Utenos“ ekipa nespėjo tinkamai pasirengti sezonui. Jis neabejojo, kad ši komanda savo fizinę būklę, pritaikius siūlomas rekomendacijas, labai pagerins jau artimiausiu metu. Ypatingo rūpesčio sulaukė Vilniaus „Jaunučių talentų“ komanda, kurioje žaidžia labai jaunos krepšininkės. Specialistai pabrėžė, kad visose LMKL komandose rungtyniaujančio jaunimo fizinę būklę būtina nuolat stebėti, atsižvelgti į tai, kad jaunų merginų raumenų sistema dar tik formuojasi. Joms būtina naudoti tam pritaikytus metodus treniruočių procese, padėsiančius apsaugoti žaidėjas nuo traumų, galinčių lemti krepšininkų karjerą ne tik artimiausiu metu, bet ir ateityje, atstovaujant įvairių amžiaus grupių nacionalinėms rinktinėms. Testavimo metu buvo naudojama funkcinė judesių vertinimo sistema, kojų dinaminio stabilumo ir nužengimo nuo pakylės ir maksimalaus šuolio testai. Tęsiant projektą, LMKL krepšininkės sezono pabaigoje bus tikrinamos dar kartą, siekiant surinkti duomenis apie fizinės būklės ir sveikatos pokyčius sezono metu. Visos krep-

*Skaudžią netekties ir gilaus liūdesio valandą nuoširdžiai užjaučiame LSMU Kalbų ir edukacijos katedros profesorę **Dalią Gudaitę** dėl mylimo Tėvelio mirties.*
Katedros darbuotojai

ADMINISTRACIJA SKELBIA KONKURSA EITI ŠIAS PAREIGAS:

- Direktorius medicinai ir slaugai.
- Direktorius valdymui ir plėtrai.
- Direktorius ekonomikai ir infrastruktūrai.
- Direktorius visuomenės sveikatai, mokslui ir studijoms.
- Slaugos koordinavimo tarnybos vadovo.

Pretendentai turi atitikti kvalifikacinius reikalavimus pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. 299 patvirtintus kvalifikacinius reikalavimus Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos biudžetinių ir viešųjų įstaigų, jų padalinių ir filialų vadovams. Prašymą, asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, išsilavinimą patvirtinantį dokumentą ir šių dokumentų kopijas, gyvenimo aprašymą, veiklos programą, rekomendacijas pateikti Kauno klinikų Žmogiskųjų išteklių tarnybai (Nr. 8 kab.), Eivenių g. 2, Kaunas, per 10 dienų nuo paskelbimo datos. Išsamesnė informacija tel.: 8 37 326237, 8 37 326288.

- Gydytojo neonatologo (1,0 et.) Neonatologijos klinikoje.
- Gydytojo patologo (1,0 et.) Patologinės anatomijos klinikoje.
- Laboratorinės medicinos gydytojo (4 x 1,0 et.) Laboratorinės medicinos klinikoje.

Prašymą, gyvenimo aprašymą, turimą specialybę ir kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų kopijas, rekomendacijas pateikti Kauno klinikų Žmogiskųjų išteklių tarnybai per 10 dienų nuo paskelbimo datos.

Prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius, Generalinis direktorius

KAUNO KLINIKOSE – VDU KTF STUDENTAI

Svetlana Adler-Mikulėnienė,
LSMU sielovados koordinatore

Jau keletą metų Kauno klinikose praktiką kasmet atlieka VDU Katalikų teologijos studentai. Šiemet jų buvo septyni. Susidomėjimas klinikoje sielovada didėja, nes tai yra viena iš sričių, apimančių holistinį požiūrį į žmogaus gydymą. Klinikinė sielovada – dvasinis rūpestis ligoniams, jų artimaisiais ir personalu. Pasaulyje klinikinės sielovados istorija siekia daugiau nei šimtą metų, o Lietuvoje – žengia tik pirmuosius žingsnius. Vienas iš jų – teologijos studentų praktikos Klinikose. Per du mėnesius

studentai buvo supažindinami su Klinikų teritorija, struktūra, padaliniais, kapelionų darbu. Aplankė šešias klinikas ir bendravo su gydytojais, slaugytojais, socialine darbuotoja, pacientais, aptarinėjo, kokiuose skyriuose labiausiai mato dvasinės pagalbos galimybes. Visi turėjo įsipareigojimą melstis už LSMU KK bendruomenę ir gydomus žmones.

Praktikos pabaigoje teologijos studentai surengė Endokrinologijos ir Akių ligų klinikose besigydančių vaikams popietę „Pasiruošt. Dėmesio. Start.“ Studentai kartu su vaikais iškirpo eglutę ir gamino advento kalendorių su šurprizais.

Autorės nuotr.

šininkų ligos ir traumas bus elektroniniu būdu įtraukiamos į ligų ir traumų duomenų bazę. Laukiama, kad šie duomenys ateityje padės nustatyti dažniausias aukščiausio meistriškumo krepšininkų ir krepšininkų ligas ir traumas, leis parengti

konkrečias profilaktikos rekomendacijas ir paskatins į sportininkų parengimo procesą įsitraukti ne tik medikus, bet ir visas susijusias grandis – nuo sportininkų tėvų iki atsakingų institucijų.

AVE VITA inf.